

ніше це було додатковим заробітком закладів громадського харчування, то тепер з'являються підприємства, які спеціалізуються тільки на доставці, не маючи стаціонарного об'єкту;

- тренд кав'ярен та культура споживання кави. Володарі кав'ярен пропонують нові формати, щоб утримати своїх клієнтів, одним з таких форматів стали мобільні кав'ярні;

- багато підприємств ресторанного бізнесу почали пропонувати своїм відвідувачам кальяни. При цьому обслуговування та приготування кальянів бере на себе не сам ресторан, а стороння компанія, що діє з рестораном за договором аутсорсингу;

- ресторани слідують останнім молодіжним трендам та активно позиціонують себе в соціальних мережах: створюють сторінки та групи, організують конкурси та опитування, оповіщають про спеціальні пропозиції та новинки;

- намагання володарів закладів ресторанного господарства інвестувати в розвиток персоналу. Лідери ринку постійного проводять тренінги з сервісу та продажів, відпрацьовують стандарти підприємств, залучають тайних відвідувачів, намагаються, щоб в роботі офіціантів та барменів підтримувалася творча атмосфера.

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНИХ ЗОН НА БАЗІ ВОДНИХ ДЖЕРЕЛ ХАРКІВЩИНИ

Мохонько А.М.

Науковий керівник – Угоднікова О.І., канд. екон. наук., ст. викладач

Для сучасного етапу суспільного розвитку характерне зростання ролі рекреації в процесі відновлення сил людини. Важливою складовою рекреаційних ресурсів, які мають психолого-естетичну та медико-біологічну цінність є природні гідрологічні ресурси, у тому числі виходи підземних вод на поверхню – джерела. Зростаючий інтерес до джерел як об'єктів рекреації пов'язаний з бальнеологічними властивостями води деяких джерел, комфортним мікрокліматом, різноманіттям та естетичною цінністю ландшафтів, що їх оточують.

У Харківській області, яка має значні гідрологічні ресурси для організації рекреаційних зон, мало уваги приділяється розвитку рекреаційного туризму на базі водних джерел. Чисельні публікації присвячені дослідженню джерел області, перш за все, розглядають їх з метою використання у якості альтернативного джерела питного водопостачання та містять мало інформації про можливість їх розвитку в якості рекреаційних об'єктів.

Отже, доцільно дослідити можливості використання водних джерел Харківської області в якості рекреаційних об'єктів та розробити загальні рекомендації розвитку на базі водних джерел рекреаційних зон, зокрема, інклюзивного спрямування.

Завдяки поєднанню ряду факторів (геоструктурних, кліматичних, орографічних тощо) на території Харківської області склалися сприятливі умови для розвитку природних виходів підземних вод. В межах області нараховано більш ніж 2600 водопроявів, з них досліджено близько 150 джерел. Більшість джерел області має прив'язку до межигірсько-обухівського водоносного комплексу, природний хімічний склад якого гідрокарбонатний кальцієвий або кальцієво-магнієвий з мінералізацією 0,3 - 0,7 г/дм³. Води окремих джерел мають підвищену мінералізацію і розглядаються як прояви мінеральних вод («Шатилівське» (м. Харків), «Березівське» (Дергачівський район), «Червонооскільське» (Ізюмський район), «Куп'янське» (Куп'янський район), «Сахновщинське» (Сахновщинський район), «Шебелинське» (Балаклійський район), та інші). Але слід зазначити, що якість води деяких джерел (20-33% від загальної кількості проб) не відповідає нормативним вимогам, що не гарантує екологічно безпечного її використання [1].

Дебіт окремих джерел коливається в більшості випадків від 0,3 до 2,3 л/с, що зручно для будівництва каптажу з розведенням на декілька зливних трубок для відбору води населенням.

Санітарний та технічний стан джерел області різний: від упорядкованих на високому рівні каптажів до примітивних каптажів у вигляді вивідних труби. Каптаж більшості джерел вимагає реконструкції. Зони санітарної охорони на жодному з джерел не виділені.

У результаті аналізу рекреаційного потенціалу водних джерел визначено напрями розробки туристичного спрямування цих зон. Щоб створити рекреаційні зони на базі джерел Харківської області з можливістю їх використання для цілей інклюзивного туризму необхідно розробити та реалізувати ряд заходів, зокрема:

- провести оцінку наявних туристичних ресурсів на основі критеріїв конкурентоспроможності та привабливості;
- науково обґрунтувати можливості використання джерел області в якості рекреаційних об'єктів та забезпечення екологічно безпечне їх використання;
- реалізувати заходи, що забезпечують підвищення ефективності використання наявних рекреаційних об'єктів і туристичних ресурсів, у тому числі джерел, для рекреації та реабілітації людей з обмеженими можливостями;

- розробити проекти забудови (або перебудови) інфраструктури туристичного середовища, що повинні плануватися з урахуванням потреб туристів з обмеженими можливостями;

- удосконалити транспортну інфраструктуру та розробити схеми руху транспорту з урахуванням розміщення туристичних об'єктів регіону, розробити маршрути самостійного відвідування рекреаційних об'єктів на базі джерел для осіб з інвалідністю;

- створити цілодобову інформаційну службу з питань туризму для різних груп туристів, у тому числі осіб з обмеженими можливостями;

- розробити заходи по забезпеченню безпечного пересування та спеціальні інструкції і засоби безпеки для туристів з обмеженими можливостями;

- сформувати систему заходів щодо просування та популяризації регіонального туристичного продукту на внутрішньому та міжнародному ринках.

Отже, Харківська область має всі необхідні рекреаційні умови і володіє відповідними водними ресурсами для розвитку рекреаційно-туристського господарства та удосконалення структури управління в туристично-рекреаційній галузі на обласному та районному рівнях, та потребує розробки єдиної стратегії розвитку потенціалу їх використання для цілей рекреаційного туризму.

1. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія Електронний ресурс. Режим доступу: <http://dereksiz.org/fomenko-n-v-rekreacijni-resursi-ta-kurortologiya.html?page=2>

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ В УКРАЇНІ

Волошин П.А.

Науковий керівник – Погасій С.О., канд. техн. наук, доцент

Україна має значні природно-рекреаційні ресурси для ефективної профілактики і лікування різноманітних захворювань, що сприяло створенню великої кількості санаторно-курортних закладів.

Історія розвитку України обумовила створення потужної санаторно-курортної галузі, яка характеризується складністю та суперечливістю. З одного боку вона належить до сфери медицини та охорони здоров'я, з іншого – до сфери туристської діяльності. Крім того, вона є важливою складовою системи відновлення трудового потенціалу населення країни, і водночас – стратегічно важливим джерелом поповнення бюджету країни завдяки формуванню конкурентоспроможної на міжнародному ринку курортної галузі.